

Своєчасна допомога досвідчених педагогів, переконування у можливості подолання труднощів, оволодіння ефективними методами роботи сприяють формуванню впевненості у успіху у роботі майбутнього фармацевта.

ВПЛИВ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ НА ПРОЦЕС СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Бондаренко Ю.А., доктор педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.

Макаренка

Богомаз К.С., студентка магістратури, Сумський державний університет імені А.С.

Макаренка

Демократичні процеси в Україні вимагають вироблення нових суспільних вимог до освіти як основи соціокультурного становлення особистості, що пов'язано передусім з якістю освіти, дитиноцентризмом, відкритістю до суспільства, забезпеченням рівного доступу обох статей до різних сфер життєдіяльності [1]. Актуальність нашого дослідження обумовлена насамперед потенційними можливостями дошкільних закладів освіти щодо гендерного виховання дітей та недостатнім їх використанням у навчально-виховному процесі. У сучасних реаліях сьогодення виховання підростаючого покоління повинно відбуватися у відповідності до інтересів держави, національних і культурних традицій та будуватися на наукових розробках психологів та педагогів.

Проблеми визнання самоцінності дитинства, особистісно орієнтоване навчання і виховання, реалізацію культуротворчої функції в новій, розвивально-освітній парадигмі, системний і суб'єктний підходи до гендерної соціалізації дитини на засадах гуманізму та демократизму розглядали в своїх дослідженнях такі науковці, як: Г. Балл, І. Бех, Г. Беленька, А. Богуш, М. Боришевський, В. Васютинський, О. Вовчик-Блакитна, С. Гончаренко, Л. Долинська, І. Загарницька, О. Кононко, В. Котирло, В. Кравець, В. Кузьменко, С. Ладивір, Н. Лисенко, С. Максименко, Н. Ничкало, М. Олійник, Р. Павелків, Т. Піроженко, Т. Поніманська, Ю. Приходько, О. Савченко, О. Сухомлинська, , Т. Татенко, Т. Титаренко, С. Тищенко, Н. Чепелєва, М. Чепіль та ін. [3].

Теоретичний аналіз педагогічних досліджень дає підстави стверджувати про те, що хлопці та дівчата по-різному ставляться до навчання, поводять себе під час занять, мають різний рівень знань. Одним із основних аспектів цієї проблеми є гендерні відмінності та формування статевої ролі. Більшість людей вважають, що гендерні відмінності в поведінці викликані лише біологічними відмінностями між представниками різної статі, але вчені виділяють як біологічну, так і психологічну стать. Біологічну стать людина отримує від народження, а психологічна стать, як одна з найважливіших характеристик особистості, формується поступово.

Під психологічною статтю науковці розуміють певні нефізіологічні особливості статевої поведінки, що визначаються соціальними умовами,

культурними чинниками. У кожної людини є свої уявлення про мужність і жіночість, кожна певним чином оцінює свою відповідність статевому еталону.

Представники різних наукових шкіл поділяють думку про те, що гендерні уявлення дітей залежать від змісту «курсу гендерного навчання», яке пропонує суспільство, де вони живуть. Відомо, що функціонування гендерного конструкту може будуватись як на егалітарних (партнерських), так і на домінаторних (традиційних) статеворольових взірцях. Історично успадковану диференціацію сфер діяльності статей: світ чоловіків – світ предметів і речей (предметно-інструментальний), світ жінок – це світ спілкування і взаємин (емоційно-експресивний) – продовжують вважати панівними у настановленнях на призначення статей у сім'ї та суспільстві [1]. Традиційна система відмінностей ролей базується на ідеї взаємодоповнюваності психологічних властивостей статей: хлопчики – сильні, безстрашні, мужні; дівчатка слухняні, боязкі, орієнтовані на догляд, турботу тощо. Отже, можна вважати, що у сучасному суспільстві існують та реалізуються гендерні уявлення й стереотипи, що склалися та культивувалися у людей у процесі історичного розвитку суспільства.

Серед загальних методів виховання є такі, що до статевого виховання більше стосуються, є такі, що стосуються менше, але всі вони, разом узяті, великою мірою визначають наш успіх у вихованні майбутнього сім'янина, майбутнього чоловіка або майбутньої жінки [2]. Не існує особистості без статевої належності, особистості взагалі. Є лише особистість чоловіча й особистість жіноча, і від статевої соціалізації багато у чому залежить майбутня задоволеність життям, гармонійність життєвого світу, рівень самореалізованості людини. І хоча люди дуже різні, кожне тіло, як і кожна психіка, мають у собі обидва начала: чоловіче й жіноче. Формування психологічної статі – це передусім формування ставлення до себе як до чоловіка чи до жінки, це усвідомлення, прийняття власної статевої належності. Стать для формування образу «Я» є першою сходинкою, початковим етапом, оскільки дитина передусім, усвідомлює власне «Я» як «Я – хлопчик» або «Я – дівчинка».

Отже, на сьогодні накопичено достатньо даних відносно концепції гендерного навчання та виховання дітей у педагогічній освіті. Гендерне виховання дошкільників має орієнтуватися на те, щоб діти, ставши дорослими, змогли створити щасливу гармонічну родину. Тому однією з найважливіших умов реалізації цієї мети – подолання розрізненості хлопчиків та дівчаток у дошкільні роки, формування у них дружніх стосунків, культури спілкування, поваги один до одного.

Література

1. Кікінежді О. М. Гендерне виховання дошкільнят : навчально-методичний посібник / О. М. Кікінежді, Т. В. Говорун, І. М. Шульга. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2015. – 192 с.

2. Розвиток дитини-дошкільника: сучасні підходи та освітні технології : монографія / Г. В. Беленька та ін. ; ред. І. І. Загарницька ; Національний

педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. Інститут розвитку дитини. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 272 с.

3. Формування гендерної компетентності дошкільників у процесі організації навчально-виховної роботи за Базовою програмою розвитку «Я у Світі»: методичні рекомендації / за заг. ред. Т. І. Туркот, Херсон; КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради. – 2012. – 48 с.

КОМПОНЕНТИ ДИДАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Боровець О. В., к. пед. н., доцент

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, Україна

Докорінне та системне реформування загальної середньої освіти – основна мета Концепції «Нова українська школа». Педагог – це людина, без якої реалізувати завдання перебудови системи шкільної освіти неможливо. Вчитель у нових умовах отримує свободу дій, значно ширші можливості для прояву педагогічної творчості та ініціативи, обираючи способи досягнення очікуваних результатів. Він повинен бути здатним до самовизначення та саморозвитку, до конструювання і діагностики освітнього середовища, володіти високим рівнем педагогічної культури, важливою складовою якої є дидактична культура вчителя.

Проблемам сутності, структури, особливостей формування педагогічної культури вчителя присвячено чимало праць вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких О. Бондаревська, І. Ісаєв, В. Сластьонін та інші. Дидактична культура педагога визначається як важливий компонент педагогічної культури і є предметом досліджень В. Гриньова, О. Синчишиної, Н. Фатянової та інших.

У працях сучасних дослідників дидактична культура педагога трактується як соціорегулятивна підсистема професійно-педагогічної культури, що передбачає самореалізацію особистості педагога в різноманітних видах дидактичної діяльності та педагогічного спілкування [2, с. 286]. Таким чином, дидактична культура вчителя – це інтегрована якість особистості, яка визначає її спрямованість на засвоєння ціннісних орієнтацій у професійній діяльності, постійне вдосконалення дидактичних здібностей, умінь, навичок та їх реалізація у творчій продуктивній професійній діяльності.

Аналіз наукової літератури дозволяє констатувати, що не існує єдиного підходу до визначення компонентів дидактичної культури педагога. Сучасні вчені виділяють такі складові: мотиваційно-ціннісний, інноваційно-технологічний, особистісно-творчий (Н. Фатянова); ціннісний, когнітивний, інструментальний, результативно-творчий (О. Усов); особистісно-мотиваційний, дидактико-компетентнісний, аналітико-рефлексивний (В. Гриньов) [1].

На підставі вивчених наукових досліджень означеної проблеми ми зміст дидактичної культури вчителя визначаємо як єдність таких компонентів: ціннісно-мотиваційного, когнітивного, діяльнісно-творчого, аналітико-рефлексивного.